

Forfatter: Donald Trump arbejder ikke med fakta. Han fortæller historier. Og han er måske verdens bedste til netop det

22. oktober 2024 Berlingske.dk Birgitte Dam Jensen

Jo mere andre udskammer ham, anlægger retssager mod ham og skyder på ham, jo stærkere bliver han, fordi den historie, han har skabt om sig selv, opsuger modstanden og forstærkes af den, skriver Birgitte Dam Jensen.

Herfra Europa betragter vi valget i USA med undren og bliver ved med at sige til os selv og hinanden: »Hvorfor stemmer de dog på Donald Trump? Han lyver jo! Han er kaotisk. Dum. Uden impulsstyring. En bølle.«

Det er, som om verdensordenen og spillereglerne er sat ud af spil, og vi kan ikke forstå, hvorfor vores allierede storebror, USA, pludselig er begyndt at te sig så irrationelt. Hvornår bliver tingene normale igen?

I Europa tror vi på fakta. Vi forstår fakta. Vi tror (stadig) på ideen om den ubestridelige, videnskabeligbeviste sandhed, som alle bør bøje sig for.

Historien er en del af os

Donald Trump arbejder ikke med fakta. Han fortæller historier. Skaber narrativer. Laver sin egen virkelighed. Og han er på nuværende tidspunkt måske verdens største og dygtigste »storyteller« . Hvilket giver ham magt (og snart måske endnu mere magt) og mulighed for at forandre sit land og den vestlige verdensorden langt ud i fremtiden.

Yuval Noah Harari, professor og forfatter til blandt andet bøgerne »Sapiens« og »Homo Deus« , beskriver mennesket som et »historiefortællende dyr« . Han tilskriver vores succes som art to bærende elementer; vores evne til at samarbejde i store grupper og vores medfødte evne til at tænke og kommunikere i historier.

Tilsammen giver det vores art en superpower , fordi intet som en historie kan forene en gruppe af mennesker i et samarbejde mod et fælles mål. Historiefortællere er, hvad vi er fra naturens side. Vi har i Europa to store udfordringer, når det kommer til offentlig kommunikation. Vi forstår ikke historiefortælling (som andet end underholdning), og vi ser ned på det.

Dette til trods for at underholdningsindustrien og sociale medier hver dag holder vores opmærksomhed fanget med historier og tjener milliarder på det. Stadig tror vi ikke rigtig på historiens magt.

Som europæiske demokrater skal vi begynde at interessere os for fænomenet historiefortælling og få respekt for det. Fordi indtil vi gør det, vil vi blot kunne betragte politikere som Donald Trump vende vores verden på hovedet, mens vi ser måbende til og synes, at det er tarveligt.

Den amerikanske forsker, storyteller og forfatter, Kendall Haven, har haft en videnskabelig tilgang til, hvordan den menneskelige hjerne opfatter og skaber historier. Og hans fund kan ryste enhver glødende faktafan i sin grundvold.

Hans forskning, bedst beskrevet i bogen »Story Proof« , viser, at den dybe del af vores hjerne automatisk opfanger og udvælger særlige elementer af den information, som vi modtager, og kæder de forskellige dele sammen til et sammenhængende »hele« , som i sin grundstruktur bliver til et narrativ, eller hvad vi i daglig tale kalder »en historie« .

Narrativet bliver vores ubevidste kompas, rettesnor eller kontekst, om man vil, som fortæller os, hvordan vi skal forstå verden, og hvordan vi skal handle i den. Og ved at fortælle historier til hinanden i fællesskab kan vi synkronisere vores forståelse og samarbejdsevne.

Så, hvad er det for elementer, som vores hjerne er skabt til at gribe fat i?

Jo, først skal vi udvælge en person til at være den ledende figur i vores narrativ. En hovedperson, som vi kan identificere os med, som kan repræsentere os alle.

Dernæst skal personen have et mål, noget vedkommende vil opnå, og et motiv til at ville nå det. Begge dele skal vi kunne identificere os med og finde sympatisk.

Modstand mod hovedpersonen er der nok af, men det bliver han stærkere af, skriver kronikøren: Til sidst, det vigtige element som afgør, hvorvidt vores hjerne engageres og fastholdes af historien; det skal være svært for personen at nå målet. Her skabes spændingen, og spænding er som heroin for den historiefortællende hjerne. Der må gerne være flere udfordringer og prøvelser - og allerhelst en hovedmodstander, som hovedpersonen skal bekæmpe for at nå sit mål. Hvis ikke der er spænding til stede, tænder vi ikke på historien.

Trumps fortælling

Skabeloner som denne er nem at genkende i fortællinger som Ringenes Herre, filmen Titanic, computerspilstrukturer eller bare ved en fodboldspiller, der kæmper sig vej ned ad banen mod målet.

Men kan vi genkende Donald **Trump** og hans brug af historiefortælling til at indfange og engagere vælgere?

Der er en identificerbar hovedperson, som naturligvis er ham selv. Hvilket har skabt stor forundring i Europa. Hvordan kan en skrupelløs millionær, playboy og bølle være den foretrukne hovedperson for mennesker fra arbejderklassen, de episkopale kristne og den republikanske overklasse?

Dette er også den del af hans fortælling, som er mest imponerende, at han er lykkedes med så langt, at mange amerikanere opfatter ham som deres helt.

Hans mål? At gøre USA stort og stærkt igen.

Hans motiv? At beskytte USA ved - ifølge ham - at forhindre, at landet fortsætter en kurs direkte mod kaos, opløsning og tab af styrke i verden.

Hvad er udfordringen/modstanden, som han og hans vælgere møder i deres bestræbelser på at gøre USA stort igen? Uha, listen er lang, men for blot at nævne nogle få: Kamala Harris, Demokraterne, eliten, pressen, indvandrere, inflationen, handelsaftaler, woke-bevægelsen, Kina, NATO, Mellemøsten, Europa, Fentanylkrisen, præsident Bidens ledelse af landet, Obamacare, justitsministeriet, alle, der ikke støtter ham, og naturligvis det faktum, at der er blevet skudt på ham. Dette er grundstrukturen i hans fortælling, som han improviserer over. Ofte i flere timer. Noget af det er sandt. Noget er delvist sandt. En del er løgn.

Hermed første vigtige lektion: Forskellen på faktabaseret kommunikation og fiktionsbaseret kommunikation er, at vi ikke forventer, at fiktion er sandt. Vi tolererer i langt højere grad usandheder, hvis vi er grebet af historien, og hvis vi synes, det forstærker pointen med historien. Historier er med andre ord faktaresistente. Genialiteten ved Donald Trumps historiestrategi er, at han er lykkedes med at tegne et dystert og truende billede af situationen i USA - til trods for landets store potentiale, overskud og muligheder.

Hvilket har indfanget en stor gruppe amerikanere i en historie af frygt, magtesløshed og vrede. Og han, Donald **Trump**, som den eneste frelser, der kan redde dem.

Jo mere andre udskammer ham, anlægger retssager mod ham og skyder på ham, jo stærkere bliver han. Hvorfor? Fordi den historie, han har skabt om sig selv som hovedperson, opsuger al denne modstand og forstærkes af den.

Er det et tilfælde, at han er lykkedes med denne historie? Nej, manden er dygtig. Han ved, hvad han laver.

Hvem husker ikke hans knytnæve i luften blot få minutter, efter at han var blevet ramt af en kugle? Vores helt i historien fortalte os, at han ville blive ved med at kæmpe for at nå målet. Det var et sandt **storyteller-instinkt**, som vi var vidne til der.

Donald **Trump** er opvokset i et land, hvor historiefortælling er en milliarddollarindustri. Han har erfaring fra mange års håndtering af sit image i pressen og 16 år med eget tv-show.

Han forstår, hvordan man skaber en overbevisende og engagerende fortælling.

Yuval Noah Harari udtaler i forbindelse med udgivelsen af sin nyeste bog »Nexus« , at verden består af mennesker som forstår fakta, og mennesker som forstår fortællinger. Han mener, at historien igen og igen har vist os, at personer, som forstår fakta, ofte kommer til at rette ind efter personer, som forstår fortællinger.

I Europa forstår vi fakta.

Jeg vil anbefale, at vi begynder at forstå fortællinger. Nu.

Birgitte Dam Jensen er konsulent, foredragsholder og forfatter. Hun er tidligere teaterdirektør

Begreber	Forklaring ift. teksten
Patos	Tilsammen giver det vores art en superpower , fordi intet som en historie kan forene en gruppe af mennesker i et samarbejde mod et fælles mål.
Etos	Lånt etos: Yuval Noah Harari, forfatter og professor. Kendall Haven, forsker, storyteller og forfatter. Direkte etos: Selv konsulent, foredragsholder og forfatter samt tidligere teaterdirektør, kan derfor relatere til egne erfaringer omkring storytelling. Gengiver konkrete eksempler der underbygger påstande.
Logos	I teksten er der ikke noget konkret eks. på logos, men der er en klar struktur i begrundelser for hendes meninger. Hun sammenligner Trump med noget vi kender fra danskfag, og uddyber hvordan det kan være.
Omstændigheder	Årsagen til teksten er blevet skrevet, er at Trump opsøger magt på en måde vi ikke forstår i Europa. F.eks. -”Hvordan kan en skrupelløs millionær, playboy og bølle være den foretrukne hovedperson for mennesker fra arbejderklassen, de episkopale kristne og den republikanske overklasse?” Vi forstår simpelthen ikke, hvordan de kan relatere til deres magtperson.
Modtager	teksten er udgivet på Berlingske.dk hvilket betyder at modtageren er fra den Moderne gruppe. Modtagere fra den moderne gruppe går typisk op i karriere, er studerende og læser Berlingske og JP.
Styrkemarkør	“Jo mere andre udskammer ham, anlægger retssager mod ham og skyder på ham, jo

	stærkere bliver han.” “Der er en identificerbar hovedperson, som naturligvis er ham selv.” Når der bruges ordet “naturligvis” får man fornemmelsen af at påstanden er en selvfølge og man får derfor mindre grund til at tvivle på påstanden.
Belæg	Europæere forstår ikke Trumps succes, fordi vi ikke forstår historiefortællere på samme måde som amerikanere. Trumps antagonisme som belæg fanger vælgerne: “har indfanget en stor gruppe amerikanere i en historie af frygt, magtesløshed og vrede. Og han, Donald Trump, som den eneste frelser, der kan redde dem.” Peugeot 206
Komposition	Tekstens opbygning. Indledning: “Han lyver jo! Han er kaotisk. Dum. Uden impulsstyring. En bølge.” Hun starter ud med at forklare hvorfor det ikke giver mening at stemme på denne tyrant. Midterdelen: Hun bruger forskellige forskere og forfattere til at beskytte sin påstand. Så som: Kendall Haven, Yuval Noah Harari Afrunding: I slutningen siger hun: “I Europa forstår vi fakta. Jeg vil anbefale, at vi begynder at forstå fortællinger. Nu.” Det er en måde at skubbe os til at prøve og forstå hans måde at kommunikere politik på. Altså hvorfor han kan overvinde et helt land, med kun få historier.
Emne	Trump's mening og politik på vestens politik
gendrivelse	“Jo mere andre udskammer ham, anlægger retssager mod ham og skyder på ham, jo stærkere bliver han. Hvorfor? Fordi den historie, han har skabt om sig selv som

	hovedperson, opsøger al denne modstand og forstærkes af den.” denne sætning bliver både brugt som indledning og sent i teksten, hvor samme sætning stadig føles fyldestgørende. Gendrivelse
Påstand, Hjemmel, Rygdækning	“Donald Trump arbejder ikke med fakta. Han fortæller historier. Og han er måske verdens bedste til netop det” Dette er hovedpåstanden i teksten. Resten af teksten er stort set belæget. Hjemlen til denne påstand og belæg er at storytelling hjælper med at få ham valgt. Rygdækningen går ud på at understøtte ens hjemmel, og det kan eksempelvis ses her “Yuval Noah Harari, professor og forfatter til blandt andet bøgerne »Sapiens« og »Homo Deus« , beskriver mennesket som et »historiefortællende dyr« . Han tilskriver vores succes som art to bærende elementer; vores evne til at samarbejde i store grupper og vores medfødte evne til at tænke og kommunikere i historier.” og her “Den amerikanske forsker, storyteller og forfatter, Kendall Haven, har haft en videnskabelig tilgang til, hvordan den menneskelige hjerne opfatter og skaber historier. Og hans fund kan ryste enhver glødende faktafan i sin grundvold.” Hvor afsenderen inddrager eksperter inden for emnet til at understøtte sin pointe.
Hjemmel	“»Hvorfor stemmer de dog på Donald Trump? Han lyver jo! Han er kaotisk. Dum. Uden impulsstyring. En bølge.« “ I dette stykke tekst er hjemlen at en kaotisk, dum bølge ikke vil være en særlig god president.
Genre	Kronik
Afsender	Berlingske.dk Birgitte Dam Jensen
Sprog	Der bliver anvendt en del billedsprog i teksten: Hvordan kan en skrupelløs millionær, playboy og bølge være den foretrukne hovedperson for mennesker fra arbejderklassen, de episkopale kristne og den republikanske overklasse?